

Forn de calç II del torrent de la Cansalada

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Sector camí ral
Alçada: 544

Coordenades:

Latitud: 41.64871
Longitud: 1.94474
UTM Est (X): 412126
UTM Nord (Y): 4611312

Classificació

Número de fitxa 08179 - 466
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Es conserven les parets laterals.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0030000300000OE
Autoria de la fitxa Marc Malgosa Montserrat, Joan Soler Gironès i Marc Samper Gispert
Data de registre de la fitxa: dl., 12/12/2022 - 10:07

Descripció

Forn de calç circular del tipus discontinu o intermitent, situat en el marge esquerre del Torrent de la Cansalada. Es tracta d'un forn de calç excavat aprofitant el marge del torrent. En força mal estat. L'enderroc ha caigut a l'interior; no s'observa cap boca. L'alçada màxima de la paret actual és de 2 m i manté un diàmetre d'uns 3,5 m.

Observacions:

L'accés pot fer-se des del camí ral, o bé venint de l'oest des del Coll de la Morella cap els Hostalets del Daví, baixant cap el torrent de Casajoana i remuntant el torrent de la Cansalada, o bé de l'est des del sector de les Boades, pujant al Coll del Correu o del Daví, i baixant fins al fons del torrent de la Cansalada. No està permès circular-hi en vehicle, per la qual cosa cal accedir-hi a peu.

Aquest element està donat d'alta al registre de la Wikipedra amb el codi 735.

Història

Els forns de calç o olles de calç són construccions tradicionals que es troben arreu de Catalunya. Fets de pedra i fang, al seu interior es feia una combustió de llenya per a obtenir calç. Antigament i fins no fa pas massa anys, a mitjans del segle XX, era un material molt necessari per a la construcció: barrejada amb aigua i sorra es preparava el morter. També era el material indispensable per arrebossar les façanes i emblanquinar les cases. S'impermeabilitzaven les cisternes i els safarejos, era un gran desinfectant i al camp servia per a ensulfatar les plantes contra les plagues (encara actualment s'emblanquinen els troncs dels arbres fruiters perquè no hi pugin les formigues i altres paràsits).

El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, mitjançant un forn de forma rodona excavat dins un marge o la roca. Es necessitaven temperatures que oscil·laven entre els 800°C i 1000°C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhidrid carbònic i passés a òxid de calci. Però per aconseguir aquest procés es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres. Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desbrossant el bosc. El següent pas era la feixuga feina d'arrencar la pedra amb pics, maces, martells, escodes i malls. Després es transportava la pedra i els fogots amb els carros o mules fins al forn. S'omplia resseguint la banqueta amb les pedres, en funció de la mida: a baix les més grosses i a dalt del curull les més petites. A la part inferior es deixava una finestra o boca per introduir-hi els feixos de llenya amb una mena de forca, anomenada gavell. S'encenia el foc i es deixava encès els dos primers dies amb una faixa destapada que es tapava a poc a poc.

Se sabia que el forn era cuit quan sortia flama blanca i les pedres es posaven vermelles. Un cop fredes les pedres eren blanques. Quan començava l'encesa, ja no es podia parar fins que el mestre calcinaire deia que la pedra era ben cuita. Calien de dotze a quinze dies de cuita per deixar la pedra a punt; i després vint dies més per refredar-se. Aquesta calç viva s'apagava tirant aigua, i es transformava en hidrat de calç o calç morta. Passat aquest temps ja era a punt per desenfornar i transportar-la en carros a la seva destinació. Generalment s'enfornava una càrrega quan hi havia necessitat de producte, i no sempre era comercialitzat.

Moltes cases i masos aïllats podien tenir-ne un per a les seves necessitats que s'abandonava després de ser utilitzat. Tampoc era necessari que estigués situat a prop d'una pedrera de calcària, ja que normalment es trobaven pedres d'aquest tipus escampades dins el bosc, al peu dels camins o a les rieres. D'aquesta antiga activitat, tan estesa, només resta el mut testimoni d'aquells forns que en l'actualitat estan mig enrunats i tapats per la vegetació.

Bibliografia

MALGOSA MONTSERRAT Marc, SAMPER GISPERT Marc i SOLER GIRONÈS Joan (2021).
“Rellinars a les teves mans”, Guia excursionista i geogràfica. Edita Ajuntament de Rellinars.

Mapa Topogràfic municipi de Rellinars, escala 1:7500 (2021). Inclòs dins la guia excursionista i geogràfica de “Rellinars a les teves mans”.

Enllaços d'interès:

[Wikipedra, construccions de pedra seca](#)

